

YENİDOĞANDA

Aciller ve Acil olmayanlar

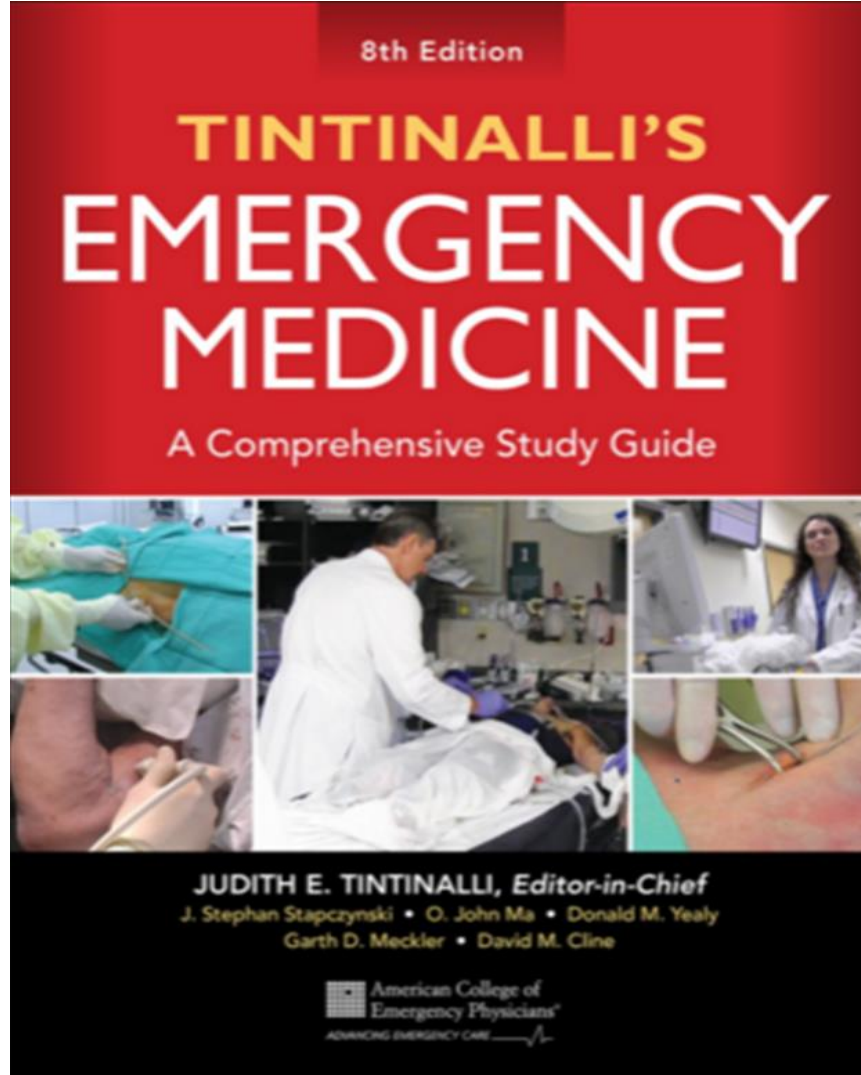

Dr. Nurullah OKUMUŞ

Dr. Ahmet Yağmur Baş

Milli Pediatri Kongresi

Antalya, 2018

Acil

Hayatı tehdit
eden, **hemen**
bakım
gerektiren
akut tıbbi
durum!

"Yenidoğan" söz konusu ise genel kuralımız
"HIZLI OL-ACİL KABUL ET-ÖNCELİK VER"

Acil servise başvuran yenidoğanlarda hastane yatış oranı diğer pediatrik yaş gruplarına göre daha **YÜKSEK**

Yenidoğan bebeklerin doktorlar tarafından gözlem altında tutulma oranlarının yüksek olmasının en önemli nedeni; **ANİ KÖTÜLEŞEBİLME İHTİMALİ**

What Brings Newborns to the Emergency Department? *A 1-Year Study*

*Cláudia Silva Calado, MD, Andreia Gomes Pereira, MD, Vera Neves Santos, MD,
Maria José Castro, MD, and José Francisco Maio, MD*

- Yenidoğan başvurularında **hastane yatışı %13**
  - Diğer yaş gruplarında bu oran: **%3.5**
  - Hastane yatış oranı: **DA <2500 g % 32, DA ≥2500 g %12**
-
- Yatış nedenleri: **Patolojik hiperbilirubinemi (%51.5), ateş (% 10.3), kusma (% 4.4), pnömoni (% 2.9), malnutrisyon (% 2.9)**

- Tedavi gerektirmeyen sarılık
- İnfantil kolik, gayta renginde ve kıvamında değişiklik
- Cilt problemleri
- Rutin bebek bakımı ile ilgili sorunlar

Yenidoğan bebeklerin acil servise başvuruları artırmaktadır.

- *Emergency department visits in the neonatal period in the US, Pediatr Emergency Care, 2014*

THE FACTORS AFFECTING NEONATAL PRESENTATIONS TO THE PEDIATRIC EMERGENCY DEPARTMENT

Ezgi Deniz Batu, MD,* Serap Yeni, RN,† and Ozlem Teksam, MD†

The Journal of Emergency Medicine. Vol 48 No5 pp542-547, 2015

- 6 aylık başvurular tarandığında; 531 yenidoğan/28389 çocuk (%1,9)
- En sık tanılar;
  - En sık tanı: "Normal-Sağlıklı yenidoğan" (%33.9)
  - Sarılık (%13.2)
  - Huzursuzluk (%9.5)
  - Kusma (%7.1)
  - Kolik (%5.8)

THE FACTORS AFFECTING NEONATAL PRESENTATIONS TO THE PEDIATRIC EMERGENCY DEPARTMENT

Ezgi Deniz Batu, MD,* Serap Yeni, RN,† and Ozlem Teksam, MD†

The Journal of Emergency Medicine. Vol 48 No5 pp542-547, 2015

- Yenidoğanların; **%49.2'si mesai saatleri dışında!**
- Hastanede geçirilen süre; **%40'ı 1 saatten kısa, %54'ü 1-6 saat zaman geçirmiş**
- Hastane yatış oranı: **%23.2 (İHB, sepsis, pnömoni en sık nedenler)**

THE FACTORS AFFECTING NEONATAL PRESENTATIONS TO THE PEDIATRIC EMERGENCY DEPARTMENT

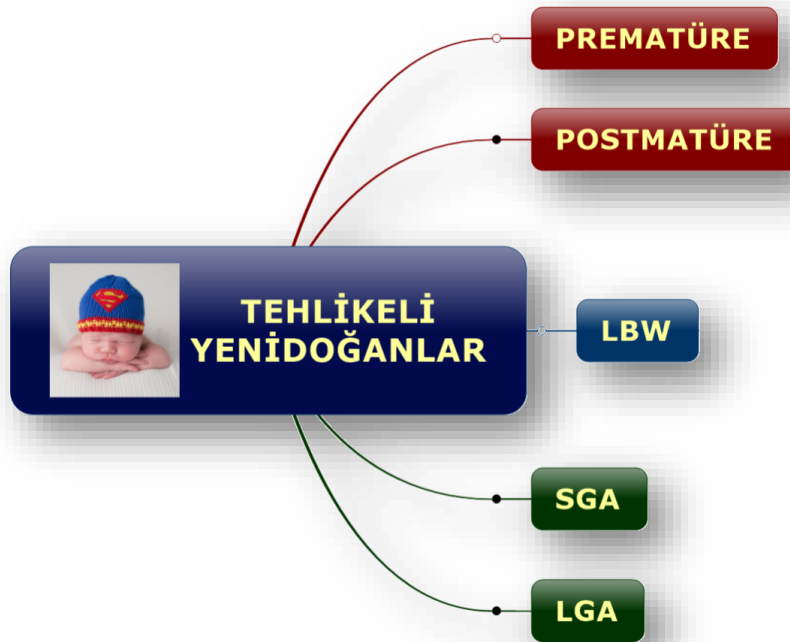
Ezgi Deniz Batu, MD,^{*} Serap Yeni, RN,[†] and Ozlem Teksam, MD[†]

The Journal of Emergency Medicine. Vol 48 No5 pp542-547, 2015

- **%55.7 akut kabul edilmiş;**
  - Prematürite (GY<37 hf)
  - Multiparite
  - 25 yaş üstü anneler
  - Doktor tarafından refere edilen hastalar, akut başvuru olarak değerlendirilenlerde daha yüksek
- **%44.3 akut "değil" olarak sonuçlanmış**
- **Bunu etkileyen faktörler;**
  - Primiparite
  - 25 yaş altı anneler

ACİL KAPASİTESİ YÜKSEK YENİDOĞANLAR

**DOKTOR BEY
GÜNEĞİNİ ÇOK
YABANCIYLA UYARAK
GECİRİYOR**

**ZAMAN ANNE RİME
HERŞEYİ DERT
EDİNİYORLAR**

**ANNESİNİN BAĞIN
BAĞSININ ÜNİVERSİTESİ!
GÜNDE?**

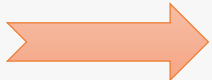

- **Neonatal uyku derinliđi:**

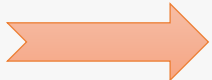
- Ortalama günlük uyku 16.2 saat/günüdür.

- Günlük uykunun yaklaşık 8 saati REM uykusu , 7-8 saati daha derin uyku

LETARJİ, AŞIRI UYUKLAMA HALİ

- Enfeksiyon
- Asfiksi
- Hipoglisemi
- Hiperkapni
- Sedasyon etkisi (Maternal analjezi/anestezi)
- Metabolik hastalıklar
- Serebral problemler (İK basınç artışı)

**DOKTOR BEY ANNESİ
UYUYOR, BEBEĞİM ÇOK
AĞLIYOR, BEN DE
SUSTURAMIYORUM NE
YAPMALIYIM? ACİLE
GÖTÜREYİM Mİ?**

ALLAH SABIR VERSİN
NE YAPMALIYIM?

**BABASI ÖNCE
ANNESİNİ UYANDIR?
ALTINI DEĞİŞTİRSİN
VE EMZİRSİN!**

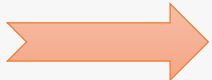
UZUN SÜRELİ AĞLAMA, SAKİNLEŞMEME

8690 bebek, 28 çalışmanın meta-analizi;

- Yaşamın ilk 6 haftası günlük ortalama ağlama süresi 117-133 dk.
- Ağlama süresinde üst sınır 250-300 dakikayı bulabiliyor.

Wolke D, Bilgin A, Samara M. Systematic Review and Meta-Analysis: Fussing and Crying Durations and Prevalence of Colic in Infants. J Pediatr 2017;185:55.

UZUN SÜRELİ AĞLAMA, SAKİNLEŞMEME

Ailelerin, yenidoğancılarının ve çocuk hastalıkları uzmanlarının çaresiz kaldığı bir durum var!

infantil kolik

- Ani ve geçici krizler halinde gelen, yüksek tonlu, çığlık atar tarzda ağlama ve eşlik eden huzursuzluk,
- Üçler kuralı (Wessel kriterleri)
3 ay altı bebeklerde:
  - Günde ≥ 3 saat
  - Haftada ≥ 3 gün
  - ≥ 3 hafta devam eden?

Beslenme problemleri ve altta yatan patolojiler ekarte edilmeli!

-
- Simetikon
  - Probiyotik
  - Soya bazı formüla
  - Laktaz, sukroz
  - Bitkisel tedavi
  - Karın masajı
  - Anneye hipoalergenik diet
  - Hidrolize mamam

BESLENME BOZUKLUĞU, YETERSİZ ANNE SÜTÜ

Yapım azlığı

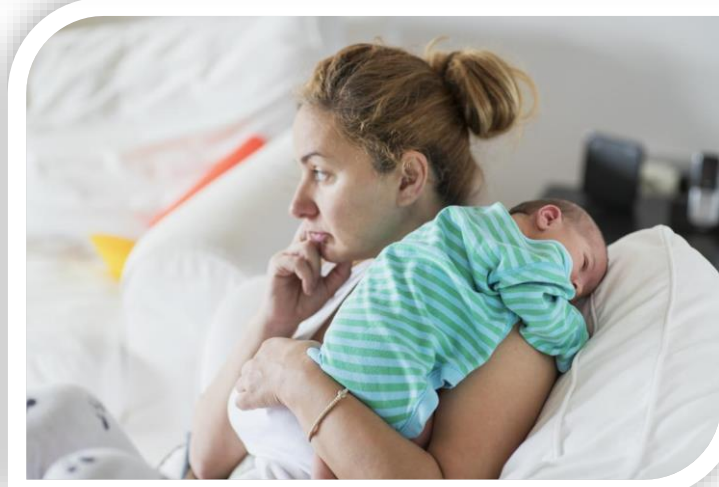
- **Emzirme ile ilgili faktörler:** Emzirmeye geç başlama, memeye kötü yerleşme, emzik-biberon kullanımı, annede psikolojik faktörler, annenin kullandığı ilaçlar, vb

Alım azlığı

- **Bebeğin memeyi yeterince boşaltamadığı durumlar:** Memeye yerleşememe, kısa ve acele emzirme, son sütü almadan memeden ayrılma, meme sorunları vb

BESLENME BOZUKLUĞU, EMMEME

- Emmeme ve beslenme bozukluğu; SSS'ini etkileyen her türlü olaya (Meningit, intrakraniyal kanama, hidrocefali, elektrolit bozuklukları, hipoglisemi, sarılık, vb) bağlı olabilir.
- Bunun yanında sepsis, GİS problemleri (NEK, ileus, obstruksiyon, vb) ve kusma ile beraberse, asidoz, KC hst ve metabolik hastalıklara bağlı olabilir

Ne zaman yetersiz beslenme düşünelim?

- Anne sütü ile optimal olarak beslenen bebeklerin çoğunluğu yaklaşık 10-14 günde doğum tartısına döner
- 5-6. günde %7'den fazla tartı kaybı, <20 g/gün kilo alımı, büyüme eğrilerinde ağırlığın iki standart deviasyonun altında olması
- Günde 5-6'dan az idrar yapma
- Günde <3'den az kaka yapma veya 5. gün mekonyum çıkarıyor olması (sarı renge dönmemesi)

TND, Sağlıklı Term Bebeğin Beslenmesi Rehberi, 2018

HİPO / HİPERTERMİ

Normal vücut ısısı 36,5-37,5 (cilt)

- **Ateş; Yüksek çevre ısısı** (Yüksek küvöz/radyan ısıtıcı ısısı, ortam ısısının yüksek olması, aşırı giyindirme), dehidratasyon, ve ciddi enfeksiyonlara (Pnömoni, bakteriyemi, menenjit, viral enfeksiyonlar) bağlı olabilir.

- **Hipotermi; Düşük çevre ısısı, enfeksiyonlar, SSS problemleri ve dolaşım bozukluklarına** bağlı olabilir.

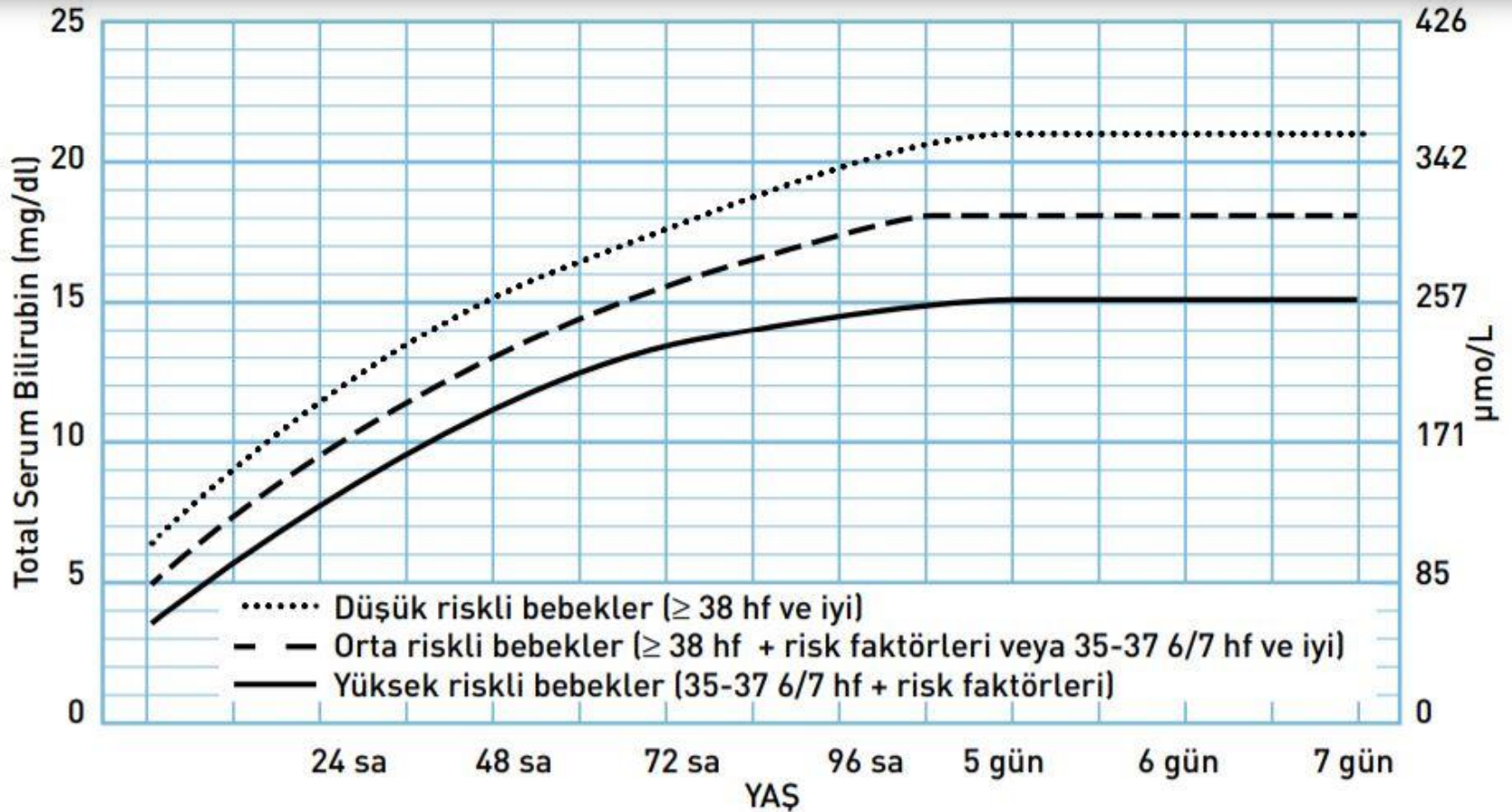

SOLUKLUK

- Anemi
- Hipoglisemi
- Akut kanama
- Hipoksi / Asfiksi
- Sepsis, şok
- Adrenal yetmezlik
- Ödem
- Hidrops fetalis
- Feto-maternal veya ikizden ikize kanama

SARILIK

Şekil 3. ≥ 35 hafta bebeklerde postnatal yaşa göre fototerapi sınırları.⁷ Risk faktörleri: İzomün hemolitik hastalık, G6PD eksikliği, asfiksi, belirgin letarji, ısının korunamaması, asidoz, sepsis, albumin < 3 gr/dl (eğer ölçülürse). Tüm risk faktörleri ekarte edilmedikçe bebek riskli sayılır ve bir alt eğri kullanılır. Tedavi kararı total bilirubin düzeyi ile verilir, direkt bilirubin total bilirubinden çıkarılmaz.

CİLDİN ACİLLERİ

- **Toksik eritem**
- **Transient püstüler melanozis** (Benign, 2-3 gün sürer, nötrofil içerir, HSV ve stafilokok enfeksiyonlarından ayırteilmeli)
- **Mongol lekeleri**
- **Kutis marmoratus**
- **Kapiller ve kavernöz hemanjiomlar** (Kasabach-Merrit, DİK)
- **Harlekuin renk değişikliği**
- **Ciltte soyulma, çatlama (Postmatürite, Harlekuin bebek-İktiyozis)**
- **İntrauterin emme lezyonları (emme bülleri)**
- **Akrosiyanoz; Hipotermi, geçici (hayatın ilk günleri)**

CİLDİN ACİLLERİ

- **Siyanoz** (Anemi ile gölgelenebilir, polisitemi ile aggrave olabilir)

CİLDİN ACİLLERİ

SİYANOZ

Periferik

Santral

Ekstremiteler

Mukozalar

Kapiller doluş

PO2

Soğuk

Pembe

Zayıf

Normal

Sıcak

Mor

Normal

Düşük

Paul Karason ve eři

CİLDİN ACİLLERİ

- **Siyanoz** (Anemi ile gölgelenebilir, polisitemi ile aggrave olabilir)
- **Peteşi-purpura**
- **Sklerema**
- **Mekonyumla boyalı cilt**
- **Amniyotik bantlar**
- **Aplasia cutis congenita** (Trizomi 13, Johanson-Blizzard Sendromu, kromozom 4 delesyonu)
- **Elastik cilt ve eklem hipermobilitesi**; Ehlers-Danlos Sendromu, Marfan Sendromu, kollajen sentez bozukluğu ile giden diğer hastalıklar.

KRANIYUMUN (BAŞ'IN) ACİLLERİ

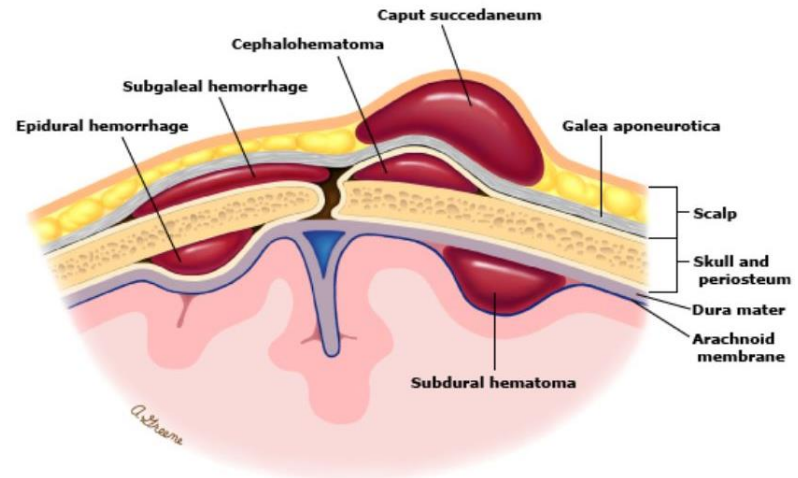
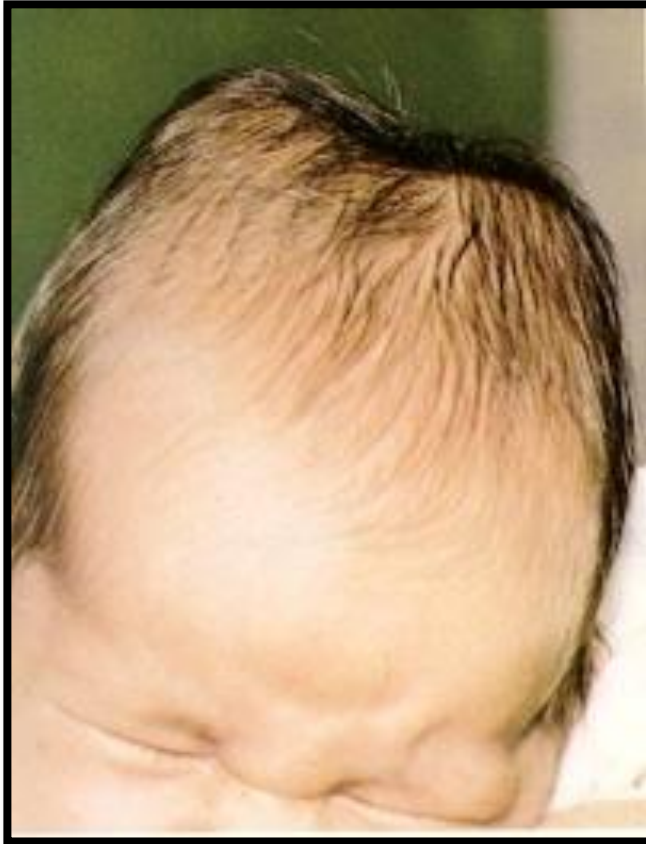
- **Mikro/makrosefali** (Hidrocefali, depo hastalıkları, akondroplazi, serebral gigantizm, nörokutanöz sendromlar, metabolik hastalıklar, ailesel, intrauterin enfeksiyonlar, sendromlar, kraniyosinoztoz)

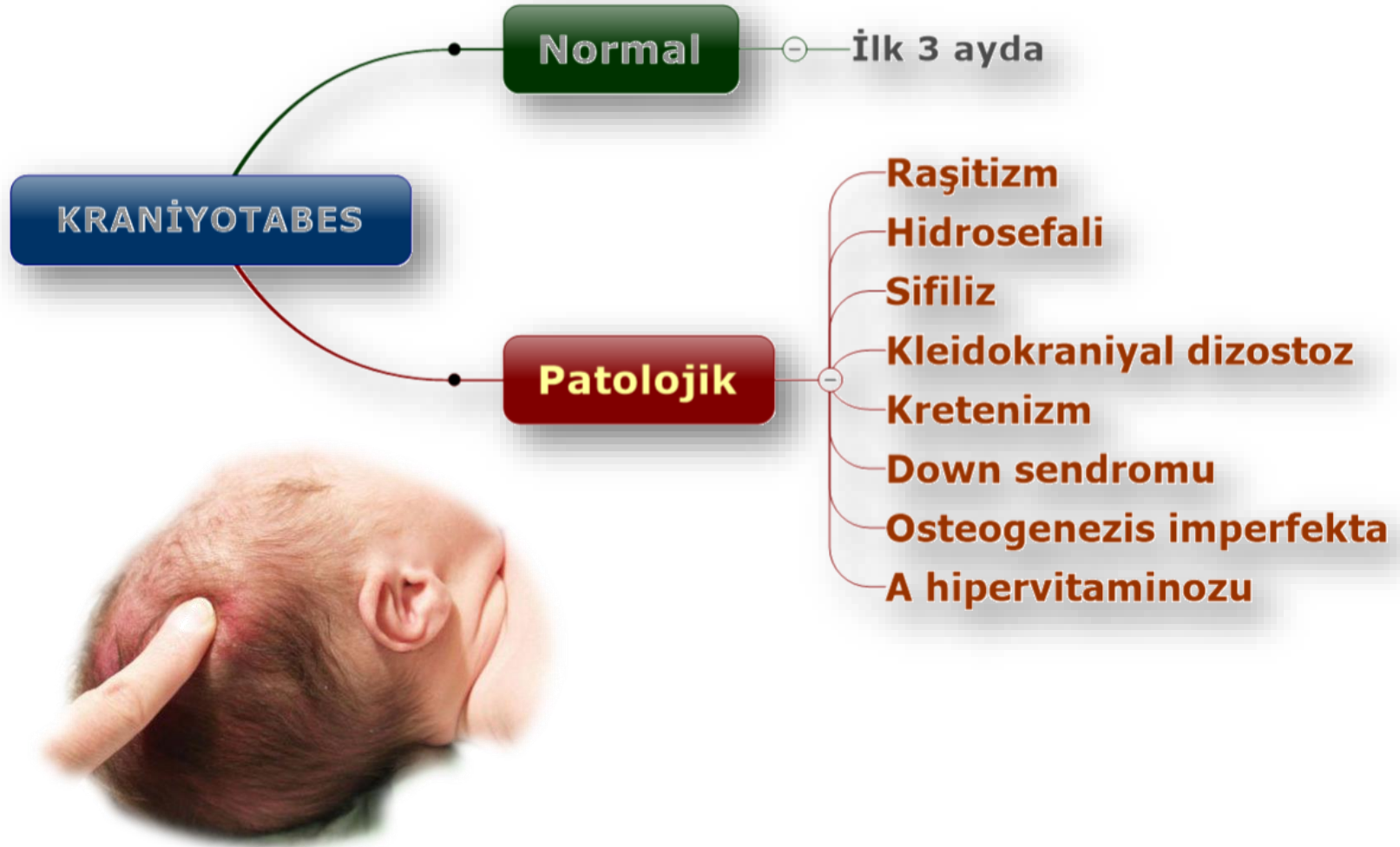

KRANIYUMUN (BAŞ'IN) ACİLLERİ

Sefal hematom, kaput suksadenum, subgaleal kanama

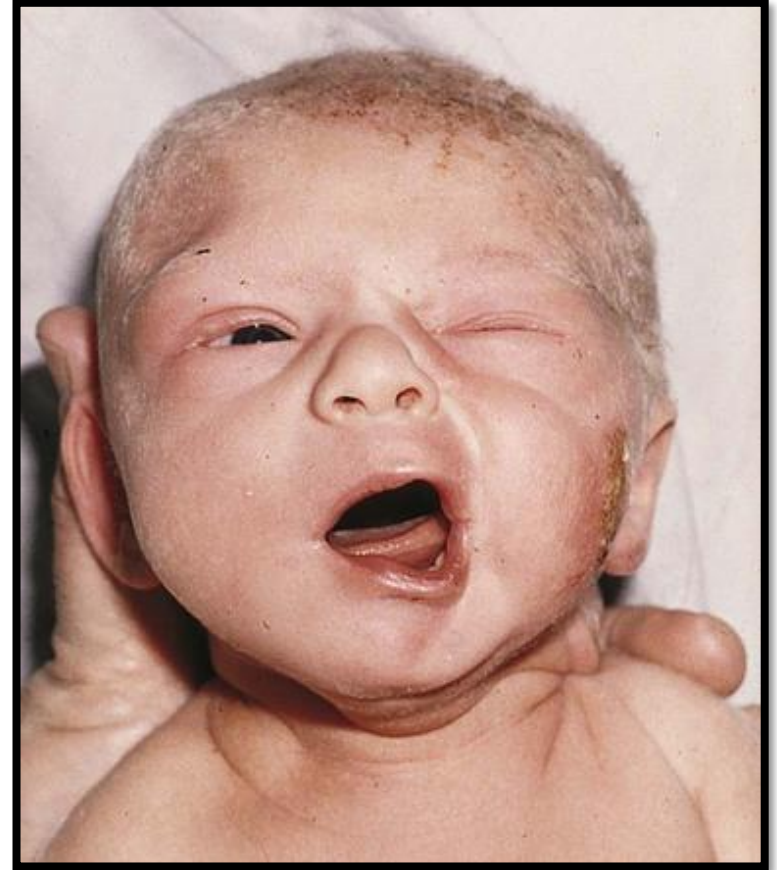

KRANİYUMUN (BAŞ'IN) ACİLLERİ

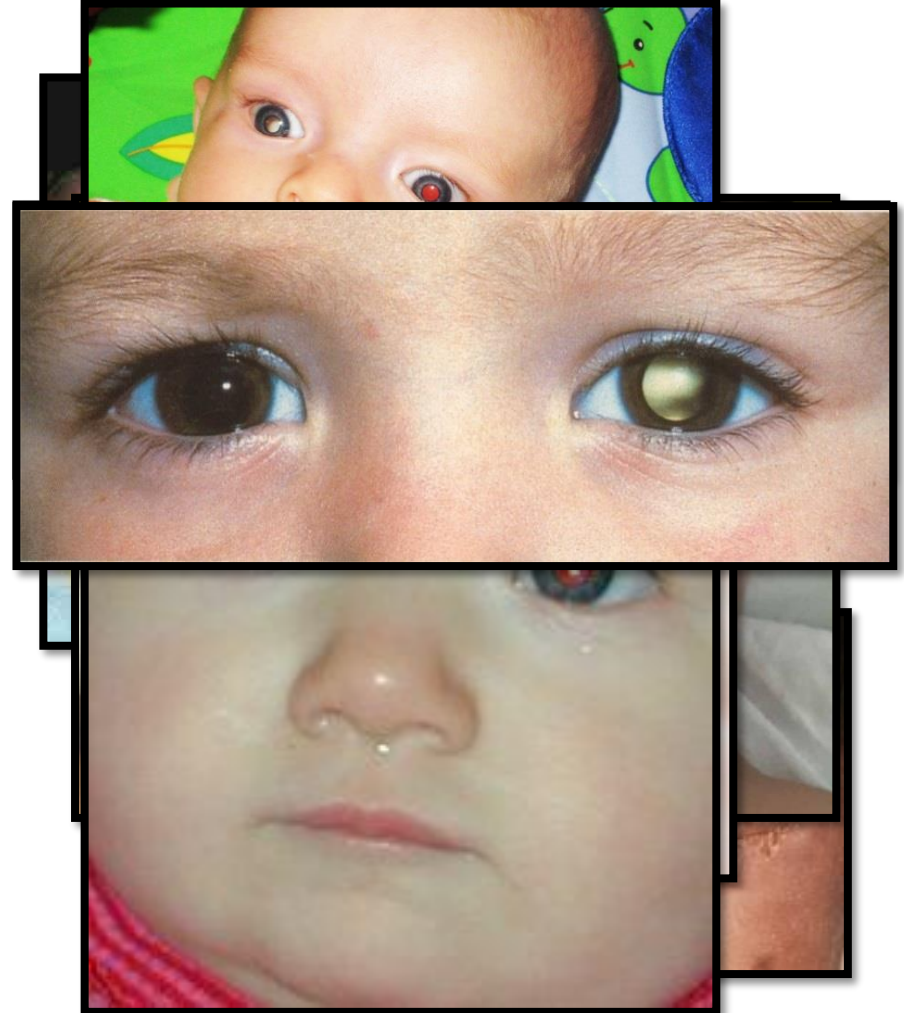
YÜZÜN ACİLLERİ

- **Yüzün dismorfik bozuklukları;** Epikantal katlantı, göz aralıklarının dar veya geniş olması, Mikroftalmi, uzun veya düz filtrum, düşük kulaklar, vb.
- **Yüzde asimetri** (Fasiyal paralizi, depressör kas hipoplazisi, anormal fetal postür)
- **Simetrik fasiyal paralizi;** Mobius Sendromu (7. kraniyal sinir nükleusu aplazi veya hipoplazisi)

GÖZÜN ACİLLERİ

- **Subkonjunktival ve retinal kanamalar** (Vakumla doğum)
- **Konjunktivit**
- **İris kolobomu, heterokromi**
- **Konjenital glokom** (Kornea çapı >1cm, fotofobi ve gözde sulanma)
- **Kırmızı pupil refleksi**
- **Lökokori** (beyaz pupil refleksi); Katarakt, retinoblastom, koriyoretinit, ROP, persistan hiperplastik primer vitröz. Acil oftalmolojik değerlendirme gerektirir.

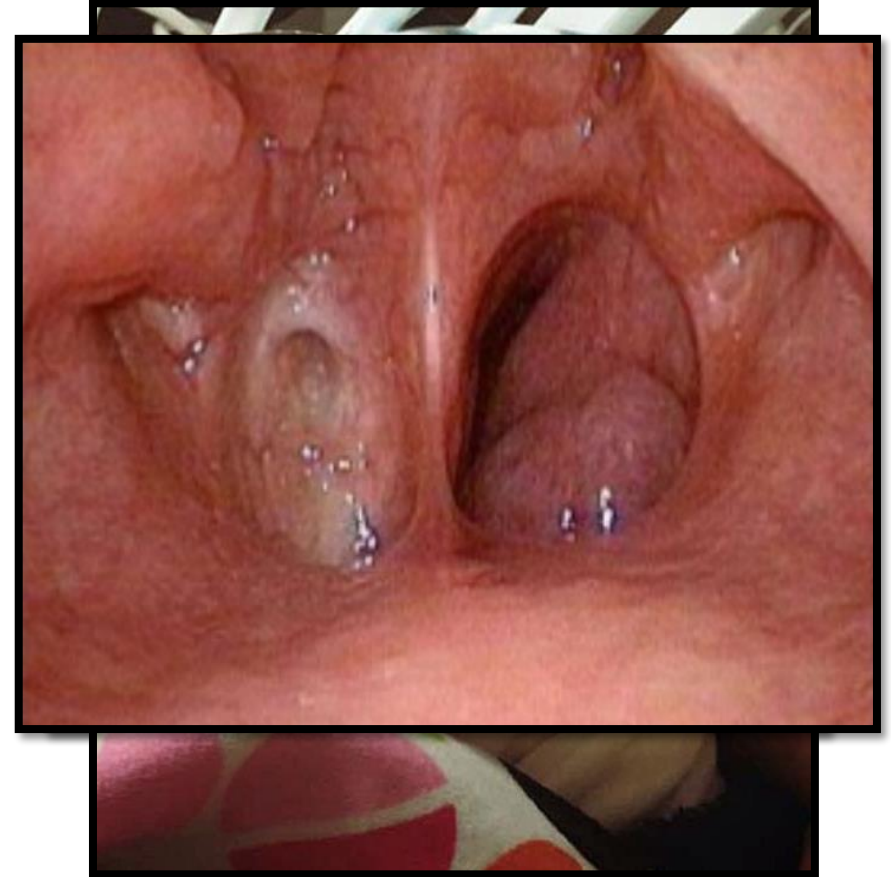
AĞIZ VE BURUNUN ACİLLERİ

AĞIZ

- **Natal** (doğumda mevcut) **veya neonatal** (doğumdan sonra çıkan) **alt kesici dişler**.
- **Yarık damak/dudak**
- **Ebstein incileri** (Epitel hücre artıkları)
- **Makroglossi**
- **Dil bağı (Ankiloglossi)**; Beslenme problemlerine yol açıyor veya çok kısa ise frenilotomi uygulanır.

BURUN

- **Koanal atrezi**

SOLUNUM SİSTEMİNİN ACİLLERİ

SOLUNUM SİSTEMİNİN ACİLLERİ

APNE

- 20 saniyeden uzun süren solunum durmaları ya da herhangi bir süre duran solunumun bradikardi ya da siyanozla birlikte olması "**apne**" olarak kabul edilir ve acil olarak tanısal değerlendirme ve incelemeler yapılmalıdır
- **Term bebeklerde gözlendiğinde ise daima patolojik olduğu düşünülür.**
- SSS, respiratuvar, kardiyovasküler, enfeksiyöz, GİS ve metabolik problemlere bağlı olabilir.

KARDİYOVASKÜLER SİSTEMİN ACİLLERİ

- **Üfürüm** (Sistolik, diyastolik, geçici)
- **Anormal nabız** (Femoral nabızların alınamaması)
- **Bradikardi** (SLE anne bebeği)
- **Taşikardi** (>220/dk; SVT)
- **Hipo/hipertansiyon**

KARDİYOVASKÜLER SİSTEMİN ACİLLERİ

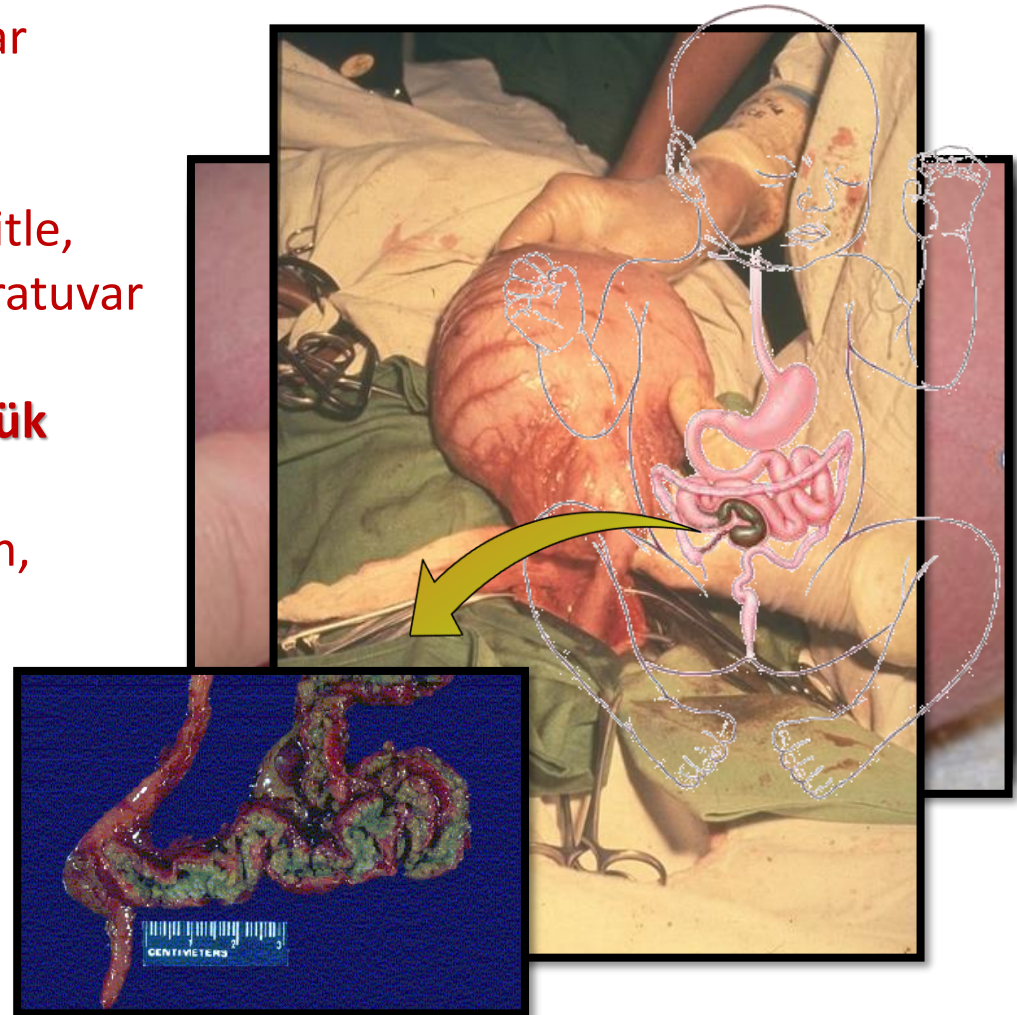

Oksijen saturasyonunun;

- Hayatın 24. saatinden sonra oksijen saturasyonunun $< \%95$ olması
- Preduktal-postduktal farkın $> \%3$ olması ($< \%3$ olmalı), ciddi konjenital kalp hastalıkları açısından cut-off değer olarak alınmalıdır.

GASTROİNTESTİNAL SİSTEMİN ACİLLERİ

- **Organomegali** (HSM) 2 cm'e kadar normal
- **Abdominal distansiyon** (GİS obstruksiyon veya perforasyonu, kitle, enterit, NEK, ileus, peritonit, respiratuvar distres, asit, hipokalemi)
- **İleri derecede abdominal çöküklük** (Diyafragma hernisi)
- **Omfalosele** (Beckwith-Wiedemann, trizomi 18)
- **Gastroşizis**
- **Omfalit**
- **Tek umbilikal arter**
- **Gaz ve gaita çıkışının olmaması**
- **Solid veya kistik kitleler**

GASTROİNTESTİNAL SİSTEMİN ACİLLERİ

KUSMA

- Üst GİS obstruksiyonu
- İntrakraniyal basınç artışı
- Sepsis
- GÖR
- Pilor stenozu
- Süt allerjisi
- Metabolik hastalıklar (Hiperamonyemi, metabolik asidoz)
- Adrenal yetmezlik
- Aşırı beslenme

KOLOSTRUM

SAFRALI KUSMUK

- Prospektif, 63 hasta
- Safralı kusma ile acile gelen yenidoğanların cerrahi patoloji
- Bebeklerin % 62'sinde herhangi bir neden bulunmamış (%38 cerrahi)

Godbole P, Stringer MD. Bilious vomiting in the newborn: how often is it pathologic? J Pediatr Surg. 2002;37(6):909-911.

GAİTANIN ACİLLERİ

1

HEPSİ NORMAL

3

GAİTANIN ACİLLERİ

- 12984 bebek, günde ortalama 3-6 kez gaita
- 4. haftada bebeklerin %50'sinde sulu veya pütürlü, %36 kıvamlı, %14'de katı
- Gaita rengi genellikle sarı, daha az sıklıkta yeşil veya kahverengi

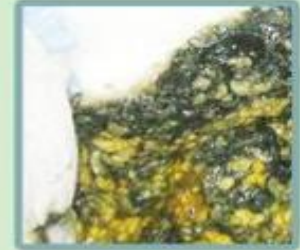
Steer CD, Emond AM, Golding J, et al. The variation in stool patterns from 1 to 42 months: a population-based observational study. Arch Dis Child. 2009

Anne Sütü

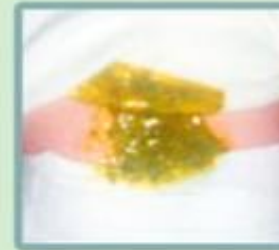
Formula

Demir

Mekonyum

Diare

Anne kanı yutulmuş

GENİTALYA VE ANÜSÜN ACİLLERİ

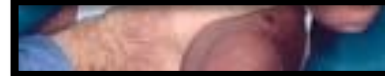
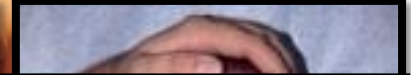
- **Hidrometrokolpos, hidrosel** (Palpasyon ve translimunasyon ile herniden ayrılabilir)
- **İnmemiş testis**
- **Hipospadias, epispadias**
- **Kliteromegali, genital bölgede hiperpigmentasyon**
- **İnguinal herni** (Kız bebekte testis?)
- **Kesik kesik idrar, idrar yapmama**
- **İmperfore anüs** (Rektal tuşe veya rektal tüp kontrolü)

NÖROLOJİK ACİLLER

- **Hipotoni, letarji**
- **Moro refleksinin alınmaması** (SSS depresyonu, İK kanama, hipoksi, brakial pleksus paralizisi, klavikula veya humerus kırığı)
- **Hipertoni**
- **Ekstremitte deformasyonları, kontraktürler, artrogripozis** (Fetal nöromusküler hastalıklar, oligohidramniyos)
- **Konvulsiyonlar**

NÖROLOJİK ACİLLER

KONVULSİYON

- Yenidoğan (özellikle prematüre) bebeklerde konvulsiyonların tanınması genellikle zordur (**Subtle nöbetler**) ve genellikle anormal göz (**dalma, deviasyon**) veya yüz hareketleri (**çiğneme, yutkunma**), ekstremitelerde, boyun ve gövdede tonik kasılmalarla karakterizedirler.
- **Apne**, özellikle prematüre bebeklerde konvulsiyonun ilk bulgusu olabilir.

NÖROLOJİK ACİLLER

Konvulsiyonlar normal yenidoğanlarda görülebilen jitterinesten ayırdedilmelidir!

NÖROLOJİK ACİLLER

NÖROLOJİK ACİLLER

KONVULSİYON

- Ciddi doğum asfiksisi sonrası bebeklerde oral-bukkal-lingual hareketler, döner ekstremiteler hareketleri (yüzme, kürek çekme, pedal çevirme), tonik postür veya miyoklonusla karakterize **"motor otomatizmalar"** görülebilir.

NÖROLOJİK ACİLLER

SONUÇ

Acil servis doktorlarının normal veya anormal neonatal fizyoloji, yenidoğan beslenmesi ve hiperbilirubinemi konusunda bilgi sahibi olmaları gereksiz tetkik ve hastane yatışını azaltacaktır.

TEŞEKKÜRLER...